

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

15.04.2025 nr 80

Kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja andmete muutmine (Harjumaa)

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 ning lg 2 ja lg 6 alusel:

1. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Harju-Jaani kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 21529, asukoht Harju maakond, Raasiku vald, Raasiku alevik, Tallinna mnt 50, KÜ 65101:007:0093) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3959	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (värviline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 382
3960	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (värviline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 383
3961	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (värviline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 384
3962	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (värviline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 385
3966	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (värviline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 389

3967	Vitraažaken, H.Reinu kavand, 1988 (väriline klaas, antiikklaas, tinaraam)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 390
------	--	---

2. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.06.1998 määruse nr 10 lisa 3 punktid 382-385, 389-390.

3. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 75 punkti 31 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 14423, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Keila metskond 125, KÜ 58001:009:0043) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Väike-Pakri kalmistu ja kabel“.

4. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Väike-Pakri kalmistu ja kabel“ (kultuurimälestiste registri nr 14423, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Keila metskond 125, KÜ 58001:009:0043) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
21528	Väike-Pakri kiriku vare	kultuuriministri 05.01.1999 määrus nr 1 punkt 14

5. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 05.01.1999 määruse nr 1 punkti 14.

6. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Jüri kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2948, asukoht Harju maakond, Rae vald, Jüri alevik, Kiriku tn 2 // Kirikaed, KÜ 65301:003:0079) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2949	Jüri kirikuaia piirdemüür	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 286
2950	Jüri kirikuaia kabel 1, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 287
2951	Jüri kirikuaia kabel 2, 19.saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 288
4379	Ratasrist, 17.saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 10

7. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 286-288 ja lisa 3 punkti 10.

8. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 284 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2947, asukoht Harju maakond, Rae vald, Jüri alevik, Kiriku tn 2 // Kirikaed, KÜ 65301:003:0079) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Jüri kirik“.

9. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Jüri kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2947, asukoht Harju maakond, Rae vald, Jüri alevik, Kiriku tn 2 // Kirikaed, KÜ 65301:003:0079) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
4378	Ratasrist, 1685 (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 9
4392	Hauaplaad, 19.saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 128

10. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punktid 9 ja 128.

11. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 271 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2934, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Harju-Risti küla, Risti kirik, KÜ 43101:001:2288) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Risti kirik“.

12. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Risti kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2934, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Harju-Risti küla, Risti kirik, KÜ 43101:001:2288) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3862	Hauaplaad, 15.saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 7
3863	Hauaplaad, 15.saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 8
3927	Siseuks, 18.saj. (puit,raud)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 435

13. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punktid 7-8 ja 435.

14. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 256 ja kultuuriministri 03.12.1997 määruse nr 76 punkti 26 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2919, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Madise küla, Madise, KÜ 56202:001:0146) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Harju-Madise kirikuaed“.

15. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Harju-Madise kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2919, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Madise küla, Madise, KÜ 56202:001:0146) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2918	Harju-Madise kirikuaia piirdemüür väravatega, 14.-19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 255
2920	Harju-Madise kirikuaia kabel, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 257

16. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 255 ja 257.

17. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 254 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2917, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Madise küla, Madise, KÜ 56202:001:0146) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Harju-Madise kirik“.

18. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Harju-Madise kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2917, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Madise küla, Madise, KÜ 56202:001:0146) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3907	Vitraažaken, R.Alling, 20.saj. IV veerand (raud, värviline klaas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 415

19. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punkti 415.

20. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Nissi kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2905, asukoht Harju maakond, Saue vald, Riisipere alevik, Nissi tee 66, KÜ 51802:002:0463, 51802:003:0102) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2906	Nissi kirikuaia piirdemüür väravaga	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 243
2907	Nissi kirikuaia kabel	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 244

21. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 243-244.

22. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 241 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2904, asukoht Harju maakond, Saue vald, Riisipere alevik, Nissi tee 66, KÜ 51802:003:0102) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Nissi kirik“.

23. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Nissi kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2904, asukoht Harju maakond, Saue vald, Riisipere alevik, Nissi tee 66, KÜ 51802:003:0102) lahutamatu osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3847	Vitraaž "Johannes" 19.saj. II pool (värviline klaas, tinaraamid)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 318
3848	Vitraaž "Peetrus" 19.saj. II pool (värviline klaas, tinaraamid)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 319

24. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punktid 318-319.

25. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Loksa kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2898, asukoht Harju maakond, Loksa linn, Tallinna tn 54, KÜ 42401:003:0006) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2899	Loksa kirikuaia piirdemüür väravaga	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 236

26. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punkti 236.

27. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 235 ja kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 14 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2873, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Kuusalu alevik, Kuusalu tee 21 // 23 // 25 // 27 // 27a // 29 // Kirikuaia, KÜ 35201:004:1741) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kuusalu kirikuaed“.

28. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kuusalu kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2873, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Kuusalu alevik, Kuusalu tee 21 // 23 // 25 // 27 // 27a // 29 // Kirikuaia, KÜ 35201:004:1741) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2874	Kuusalu kirikuaia piirdemüür väravaga, 14.-19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 211
2875	Kuusalu kiriku Benkendorfi kabel, 19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 212
2876	Kuusalu kiriku raamihoone, 19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 213
3690	Maria Steinbocki hauamonument, 19.saj. (marmor, tellis, paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 13

29. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 211-213 ja lisa 3 punkt 13.

30. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 209 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2872, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Kuusalu alevik, Kuusalu tee 21 // 23 // 25 // 27 // 27a // 29 // Kirikuaia, KÜ 35201:004:1741) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kuusalu kirik“.

31. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kuusalu kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2872, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Kuusalu alevik, Kuusalu tee 21 // 23 // 25 // 27 // 27a // 29 // Kirikuaia, KÜ 35201:004:1741) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
---------------------------------	---------------------------	-----------------------------------

3721	Vitraaž "Kristuse pea" , 19.saj. (klaasimaal)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 229
------	---	---

32. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punkti 229.

33. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kose-Uuemõisa kalmistu“ (kultuurimälestiste registri nr 14408, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose-Uuemõisa alevik, Pargi tn 8, KÜ 33801:001:1210) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2799	Kose-Uuemõisa mõisa kabel, 19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 136

34. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punkti 136.

35. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 134 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2797, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose-Uuemõisa alevik, Kosejõe tn 6, KÜ 33801:001:1456) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kose-Uuemõisa mõisa peahoone“.

36. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kose-Uuemõisa mõisa peahoone“ (kultuurimälestiste registri nr 2797, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose-Uuemõisa alevik, Kosejõe tn 6, KÜ 33801:001:1456) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3611	Saali laemaal, 19.saj. (seko)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 54

37. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punkti 54.

38. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 130 ja kultuuriministri 01.06.1995 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 19 lisa 1 punkti 14 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 14, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose alevik, Jõe tn 4, KÜ 33702:003:0093) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kose kirikuaed“.

39. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kose kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 14, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose alevik, Jõe tn 4, KÜ 33702:003:0093) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2793	Kose kirikuaia piirdemüür väravaga, 14.- 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 129
2794	Kose kirikuaia kabel 1, 18.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 131
2795	Kose kirikuaia kabel 2, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 132

40. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 129 ja 131-132.

41. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 128 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2792, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose alevik, Jõe tn 4, KÜ 33702:003:0093) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kose kirik“.

42. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Kose kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2792, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kose alevik, Jõe tn 4, KÜ 33702:003:0093) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3602	Hauaplaat, 15.saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 12
3654	Hauaplaat Peter Mannteuffelile, 1842 (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 198
3657	Ratasrist, 15.saj.? (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 201
3658	Ratasrist, 15.saj.? (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 202
3676	Hauaplaat, 16/17. saj. (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 452

43. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punktid 12, 198, 201-202 ja 452.

44. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 127 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2791,

asukoht Harju maakond, Kose vald, Kata küla, Kiriku, KÜ 33701:001:0136) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Tuhala kirik“.

45. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Tuhala kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2791, asukoht Harju maakond, Kose vald, Kata küla, Kiriku, KÜ 33701:001:0136) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3688	Mälestustahvel, 18.saj. lõpp (marmor, kullatud)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 548

46. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punkti 548.

47. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 127 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2750, asukoht Harju maakond, Keila linn, Keskväljak 1, KÜ 29601:007:0022) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Keila kirikuaed“.

48. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Keila kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2750, asukoht Harju maakond, Keila linn, Keskväljak 1, KÜ 29601:007:0022) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2751	Keila kirikuaia piirdemüür väravatega, 14.-19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 87
2752	Keila kirikuaia Vääna mõisa kabel, 19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 88
2753	Keila kirikuaia Ohtu mõisa kabel, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 89
2754	Keila kirikuaia kabel 3, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 90
2755	Keila kirikuaia kabel 4, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 91
2756	Keila kirikuaia kabel 5, 19.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 92
2757	Keila kirikuaia kabel 6, 19. saj	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 93

23040	Ratasrist, 1669 (paas)	kultuuriministri 15.09.1999 määrus nr 21 punkt 24
23041	Ratasrist, 1656 (paas)	kultuuriministri 15.09.1999 määrus nr 21 punkt 25
23042	Ratasrist, 1649 (paas)	kultuuriministri 15.09.1999 määrus nr 21 punkt 26
23043	Ratasrist, 17.saj. (paas)	kultuuriministri 15.09.1999 määrus nr 21 punkt 27

49. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 87-93 ja kultuuriministri 15.09.1999 määruse nr 21 punktid 24-27.

50. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 85 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2749, asukoht Harju maakond, Keila linn, Keskväljak 1, KÜ 29601:007:0022) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Keila kirik“.

51. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Keila kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2749, asukoht Harju maakond, Keila linn, Keskväljak 1, KÜ 29601:007:0022) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
3584	Hauaplaad, 16.saj.I pool (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 153
3585	Hauaplaad, 16.saj.I pool (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 154
3587	Hauaplaad, 1597 (paas)	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 3 punkt 11

52. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 3 punktid 153-154 ja 11.

53. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 85 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 2717, asukoht Harju maakond, Jõelähtme vald, Jõelähtme küla, Kiriku tee 12, KÜ 24504:008:0015) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Jõelähtme kirikuaed“.

54. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, kuna tegemist on kinnismälestise „Jõelähtme kirikuaed“ (kultuurimälestiste registri nr 2717, asukoht Harju maakond, Jõelähtme vald, Jõelähtme küla, Kiriku tee 12, KÜ 24504:008:0015) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestist e registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
2718	Jõelähtme kirikuaia piirdemüür väravaga, 14.-20.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 54
2719	Jõelähtme kirikuaia kabel, 14.-20.saj.	kultuuriministri 30.08.1996 määrus nr 10 lisa 2 punkt 55

55. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 lisa 2 punktid 54-55.

56. Muudan kultuuriministri 04.11.2005 „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine, kaitsevööndi määramine ja mälestiseks olemise lõpetamine“ käskkirja nr 316 punkti 3.4 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27443, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Pringi küla, Rohuneeme tee 53a, KÜ 89001:003:6280) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kingu talu ait-küün“.

57. Muudan kultuuriministri 04.11.2005 „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine, kaitsevööndi määramine ja mälestiseks olemise lõpetamine“ käskkirja nr 316 punkti 3.3 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27442, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Pringi küla, Rohuneeme tee 53a, KÜ 89001:003:6280) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kingu talu laut“.

58. Muudan kultuuriministri 04.11.2005 „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine, kaitsevööndi määramine ja mälestiseks olemise lõpetamine“ käskkirja nr 316 punkti 3.2 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27441, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Pringi küla, Rohuneeme tee 53a, KÜ 89001:003:6280) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kingu talu rehielamu“.

59. Muudan kultuuriministri 04.11.2005 „Kultuurimälestiseks tunnistamine, kultuurimälestiseks olemise lõpetamine, kaitsevööndi määramine ja mälestiseks olemise lõpetamine“ käskkirja nr 316 punkti 3.1 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27440, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Pringi küla, Rohuneeme tee 53a, KÜ 89001:003:6280) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kingu talu elamu“.

60. Muudan kultuuriministri 25.03.2015 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ käskkirja nr 64 punkti 5.9 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27072, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Meremõisa küla, Näkineiu tee 33, KÜ 29501:007:0977) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Keila-Joa mõisa vaatlustorn“.

61. Muudan kultuuriministri 25.03.2015 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ käskkirja nr 64 punkti 5.10 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 27052, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Andineeme küla, Vainu, KÜ

35301:001:0927) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Randrüütlite kordonihooone varemed“.

62. Muudan kultuuriministri 01.06.2002 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 punkti 1 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 24651, asukoht Harju maakond, Saue vald, Turba alevik, Tööstuse tn 3, KÜ 51801:003:0024) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Ellamaa elektriijaam“.
63. Muudan kultuuriministri 05.01.1999 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 1 punkti 13 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 21527, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Keila metskond 122, KÜ 58001:008:0043) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suur-Pakri kabel“.
64. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 41 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9499, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Majaka tee 41a, KÜ 58001:003:0076) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Pakri tuletorni kompleksi kelder“.
65. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 39 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9497, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Majaka tee 45, KÜ 58001:003:0231) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Pakri tuletorni kompleksi tehniline hoone“.
66. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 36 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9494, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tuletorni kompleksi teenistujate elamu“.
67. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 35 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9493, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tuletorni kompleksi kaev“.
68. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 34 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9492, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tuletorni kompleksi kütusehoidla“.
69. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 33 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9491, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tuletorni kompleksi kelder“.
70. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 32 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9490, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tuletorni kompleksi ülevaataja elamu“.

71. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 31 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9489, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni, KÜ 42301:003:0713) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tule torni kompleksi saun“.
72. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 30 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9488, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Viinistu küla, Mohni tehnohoone, KÜ 35301:001:1002) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Mohni tule torni kompleksi tehniline hoone“.
73. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 10 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9468, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Pärtli tee 29a, KÜ 19801:001:0177) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi alumise tule torni kompleksi tehniline hoone“.
74. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 8 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9466, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Pärtli tee 29a, KÜ 19801:001:0177) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi alumise tule torni kompleksi kütusehoidla“.
75. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 7 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9465, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Suurupi liitsihi alumise tule torni, KÜ 19801:001:0040) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi alumine tule torn“.
76. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 6 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9464, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Meretule tee 7, KÜ 19801:001:1851) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi ülemise tule torni kompleksi elamu“.
77. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 5 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9463, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Meretule tee 7, KÜ 19801:001:1851) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi ülemise tule torni kompleksi kelder“.
78. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 4 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9462, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Meretule tee 7, KÜ 19801:001:1851) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi ülemise tule torni kompleksi laut“.
79. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 3 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9461, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Meretule tee 1, KÜ 19801:001:1852) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi ülemise tule torni kompleksi saun“.

80. Muudan kultuuriministri 21.10.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 66 punkti 2 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 9460, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Meretule tee 5, KÜ 19801:001:1944) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Suurupi ülemise tuletorni kompleksi vedelkütuse hoidla“.
81. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 304 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2967, asukoht Harju maakond, Saue vald, Jõgisoo küla, Kanama, KÜ 72501:001:0854) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Saue postijaama peahoone“.
82. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 289 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2952, asukoht Harju maakond, Saku vald, Juuliku küla, Julienhofi, KÜ 71801:005:0542) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Juuliku villa“.
83. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 272 ja kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 23 ajaloomälestise ja ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2935, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Harju-Risti küla, Harju-Risti Uus kalmistu, KÜ 43101:001:2288, 43101:001:2289, 56201:001:1123, 56201:001:0418, 56201:001:1348) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Risti kirikuaed ja kalmistu“.
84. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 234 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2897, asukoht Harju maakond, Lohsa linn, Tallinna tn 54, KÜ 42401:003:0006) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Lohsa kirik“.
85. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 97 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2761, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Laulasmaa küla, Kõltsu, KÜ 29501:007:0417) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Kõltsu mõisa peahoone“.
86. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 95 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2759, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Pakri tn 2, KÜ 29501:007:0417) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Paldiski Georgi õigeusu kirik“.
87. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 94 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2758, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Mere tn 12, KÜ 58001:002:0005) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Paldiski Nikolai kirik“.
88. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 84 ja kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 4 ajaloomälestise, ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2748, asukoht Harju maakond, Jõelähtme vald, Saha küla, Saha kalmistu, KÜ 24504:003:0673) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Saha kabeliaed“.
89. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 83 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2747, asukoht

Harju maakond, Jõelähtme vald, Saha küla, Saha kalmistu, KÜ 24504:003:067) nimetust ja määrان kultuurimälestise nimetuseks „Saha kabel“.

90. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 60 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2724, asukoht Harju maakond, Jõelähtme vald, Jõelähtme küla, 11260 Jõelähtme-Kemba tee, KÜ 24504:008:0485) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Jõelähtme maanteeäild“.
91. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 52 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2716, asukoht Harju maakond, Jõelähtme vald, Jõelähtme küla, Kiriku tee 12, KÜ 24504:008:0015) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Jõelähtme kirik“.
92. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 10 lisa 2 punkti 51 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2715, asukoht Harju maakond, Harku vald, Suurupi küla, Vana-Klooga mnt 37a // Vana-Pääla mõis, KÜ 19801:001:2602) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Vana-Pääla mõisa peahoone“.
93. Muudan kultuuriministri 03.10.1996 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 12 lisa 1 punkti 15 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 2651, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Lõunaküla / Storbyn, Männiku tee 58 // Kiriku, KÜ 89001:001:0016) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Naissaare kabel“.
94. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 22 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14416, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Keibu küla, 11230 Harju-Risti-Riguldi-Võntküla tee, KÜ 56201:001:0418, 56201:001:1347) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Risti vana kalmistu“.
95. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 24 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14417, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Harju-Risti küla, Pargi, KÜ 56201:001:1355) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Risti õigeusu kalmistu“.
96. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 25 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14418, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Harju-Risti küla, Päeva, KÜ 56201:003:0581) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Risti külakooli hoone“.
97. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 24 arheoloogiamälestise, ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 18697, asukoht Harju maakond, Raasiku vald, Raasiku alevik, Harju-Jaani, KÜ 65101:008:0036) nimetust ja määran kultuurimälestise nimetuseks „Harju-Jaani vana kirikuaed“.
98. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 32 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14819, asukoht Harju maakond, Raasiku vald, Raasiku alevik, Jägala mnt 51a, KÜ 65101:008:0061, 65101:008:0050, 65101:008:0047, 65101:007:0077,

65101:008:0009) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Harju-Jaani vana kalmistu“.

99. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 33 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14818, asukoht Harju maakond, Raasiku vald, Raasiku alevik, Sepa tn 1a, KÜ 24504:009:0343, 65101:007:0252) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Harju-Jaani uus kalmistu“.

100. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 16 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14411, asukoht Harju maakond, Kuusalu vald, Leesi küla, Leesi kalmistu, KÜ 42301:001:0468, 42301:001:0803, 42301:001:0758) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Leesi kalmistu“.

101. Muudan kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 19/1 Lisa 1 punkti 19 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 19, asukoht Harju maakond, Lääne-Harju vald, Paldiski linn, Paldiski linnakalmistu, KÜ 43101:001:0441, 43101:001:1652, 43101:001:1651) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Paldiski õigeusu kalmistu“.

102. Muudan kultuuriministri 03.12.1997 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ määruse nr 76 punkti 1 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 14402, asukoht Harju maakond, Harku vald, Rannamõisa küla, Klooga mnt 44 // Rannamõisa kalmistu, KÜ 19801:001:1635) nimetust ja määrän kultuurimälestise nimetuseks „Ranna kalmistu“.

Muinsuskaitseametil teha käskkiri teatavaks menetlusosalistele, kanda mälestiseks olemise lõpetamised kultuurimälestiste registrisse ja ajakohastada andmed riigi maakatastris.

Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja avaldamisest Riigi Teatajas, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

Mälestiseks olemise lõpetamise asjaolud ja menetluse läbiviimine

Muinsuskaitseaduse § 20 lg 1 p 3 alusel võib mälestiseks olemise lõpetada, kui mälestis on teise mälestise lahutamatu osa, ehk olukorras, kus näiteks kirikuhoone on tunnistatud ehitismälestiseks, puudub põhjendus tunnistada eraldi mälestiseks ka mõni kirikuhoone detail.

Maa-alalised mälestised, nagu näiteks park, kirikuaed või kalmistu on terviklik kooslus, mille väärtusliku ansambli/keskkonna lahutamatuks osaks on seal asuvad ajaloolised rajatised, haljastuselemendid, struktuur ja arhitektuursed väikevormid (näiteks piirdemüür, värav, paviljon, kabel ja ajaloolised hauatähised).

Muinsuskaitseamet kogus kokku Harju maakonnas asuvate mälestiste andmed ning analüüsis nende võimalikku käsitlemist teise mälestise osana, kasutades selleks peamiselt kultuurimälestiste registrit, aga ka arhiiviallikaid, valdkonna spetsialistidelt ja paikvaatlustelt kogutud informatsiooni.

Ülevaatus tulemusena leiti, et 56 mälestise puhul on tegemist teise mälestise lahutamatu osaga. Nendest 31 on kunstimälestised, peamiselt kirikutes asuvad vitraažid ja hauatähised. Ehitismälestisi on 25, peamiselt kirikuaia piirdemüürid ja kabelid.

Käskkirjas nimetatud Harju maakonnas asuvad mälestised on tunnistatud kultuurimälestisteks aastatel 1997–1999. Mälestised, millede mälestiseks olemine lõpetatakse, on enamuses sisuliselt

ehitise või rajatise juurde kuuluvad detailid või rajatised. Näiteks on kinnismälestise „Tuhala kirik“ (kultuurimälestiste registri nr 2791) lahutamatuks osaks „Mälestustahvel, 18.saj. lõpp (marmor, kullatud)“ (kultuurimälestiste registri nr 3688) ning jääb mälestise „Tuhala kirik“ osaks.

Kuivõrd käskkirjas nimetatud mälestiste riiklik kaitse jätkub, ei ole muudatusel sisulist mõju mälestiste kaitse korraldusele. Muudatus on tehniline ning sellega väheneb mälestiste arv kultuurimälestiste registris. Käskkirjas nimetatud mälestiseks olemise lõpetamise kaalumisel riikliku kaitse kriteeriumeid ei hinnatud, kuna lõpetatud mälestised on teise mälestise lahutamatu osa ning nende riiklik kaitse jätkub senises ulatuses.

Mälestistele, mille kultuurimälestiseks olemine lõpetatakse, kuna tegemist on kinnismälestise lahutamatu osaga, jääb kehtima selle kinnismälestise kaitsevöönd, mille lahutamatu osa see mälestis on.

Lisaks parandatakse ja ühtlustatakse kinnismälestiste nimekujusid. Kultuurimälestise nimetuste kontrollimise käigus tuvastati nimetustes ebatäpsusi ja erinevusi nimetuste andmisel. Sel juhul ühtlustati nimetusi. Juhul, kui mälestise nimetuses on ära toodud hoone ehitamise oletatav daatum, siis on see otstarbekas nimetusest eemaldada. Ehitusaeg ja muud mälestise andmed tuuakse ära mälestise kirjelduses. Näiteks muudetakse ehitismälestis „Kingu talu rehielamu 19. saj, I pool“ nimetust ja uus nimetus on „Kingu talu rehielamu“ (kultuurimälestiste registri nr 27441, asukoht Harju maakond, Viimsi vald, Pringi küla, Rohuneeme tee 53a). Kokku täpsustatakse 63 kultuurimälestise nimetust, millega ei muudeta mälestiste senist avalik-õiguslikku seisundit.

Käskkirjas nimetatud mälestiste mälestiseks olemise lõpetamine ja nimetuse muutmine hõlmab 51 omanikku, kellele kuuluva hoone või rajatise lahutamatuks osaks jäävad kultuuriväärtuslikud detailid või rajatised, mille mälestiseks olemine lõpetatakse või nimetust muudetakse. Mälestiste omanikele selle muudatusega täiendavaid negatiivseid mõjusid ei kaasne. Mälestise käsitus muutub selgemaks. Hoone või rajatis on tervik koos oma lahutamatu osadega ja mälestiste lahutamatu osade osas ei pea eraldi silmas pidama ja arvestama tööde ja tegevuste planeerimisel, milline mälestise lahutamatu detail või rajatis on eraldi kaitse all ja milline ei ole ning kas töodes tuleb või ei tule arvestada samal ajal nii vallas- kui ka kinnismälestisele kehtivaid nõudeid. Mõnevõrra väheneb mälestise omanike halduskoormus ning Muinsuskaitseameti töökoormus.

Muinsuskaitseamet algatas kultuurimälestiste lõpetamise ja andmete muutmise menetluse ja edastas 22.01.2025 eelnõu tutvumiseks Harju maakonna kohalikele omavalitsustele ning mälestiste katastriüksuste omanikele. Tähtaeg arvamuste ja ettepanekute esitamiseks oli 14 päeva ehk kuni 06.02.2025. Eelnõule laekus 6 arvamust. Maa- ja Ruumiamet ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus kooskõlastasid eelnõu täiendavate küsimusteta, ülejäänud 4 arvamuse osas andis Muinsuskaitseamet täiendavat infot ning vastas kõigile küsimustele. Eelnõule rohkem täiendavaid arvamusi ei esitatud.

Muinsuskaitse Nõukogu tutvus eelnõuga 01.04.2025 toimunud koosolekul ja otsustas ettepanekut toetada.

(allkirjastatud digitaalselt)
Heidy Purga

